

A tartás jogi fogalmáról – II. rész

Bevezetés. Első cikkemben a „tartás” Polgári törvénykönyvben megjelenő legfontosabb fogalmait mutattam be kedves Olvasóinknak. A tartás itt az eltartó és az eltartott által kötött szerződésen alapulnak. A jelen második cikkben a fogalom Családi jogi törvénykönyvben (a továbbiakban: Csjt.) megjelenő sokszínű és változatos formáiba kínálok bepillantást. A Ptk-ban szabályozott tartással szemben a Csjt-ben szabályozott tartáshoz való jog a törvényen alapuló kötelezettséget – és ennek követelésére irányuló alanyi jogot – jelent.

A tartás fogalma a Csjt-ben. A törvényen alapuló tartás jogintézménye a saját tartásukra képtelen személyek létfenntartását biztosítja a kötelezett részéről időszakonként visszatérő szolgáltatások útján. A szerződésen alapuló tartással ellentétben minden esetben ellenszolgáltatás nélküli, azaz ingyenes, melynek teljesítése vállalat nélkül is kikényszeríthető, a jogosult azonban csak az ő szükséges tartásának mértékéig követelheti. Ez a tartás – a kiskorú gyermek esetét kivéve – a kötelezett létfenntartását nem veszélyeztetheti.

A tartást a kötelezett – választása szerint – saját háztartásában természetben, vagy havonként pénzben nyújthatja. A tartásra jogosult azonban kérheti a pénzbeni tartást.

A Csjt. tartási kötelezettséget a hozzátartozók két körére állapít meg. Egyrészt tartásra jogosult a volt házastárs és a különélő házastárs. Mivel a Csjt. rendszerében a házastárs nem minősül rokonnak, ezért a tv. külön helyen szabályozza a házastársi és a rokонтartás szabályait.

A házastársi tartás. A Csjt. alapján a házasság felbontása esetén volt házastársától tartást követelhet az, aki erre (1) önhibáján kívül rászorul, feltéve, hogy a házasság alatt tanúsított magatartása miatt erre (2) nem vált érdemtelenné. A tartás (3) nem veszélyeztetheti a volt házastárs és gyermekei megélhetését.

(1) Önhibáján kívül *rászoruló* pl. a munkanélküli volt házastárs (gyakrabban a feleség). Előállhat ez, ha a házasság alatt a kölcsönösen kialakított munkamegosztás miatt nem szerez szakmát, vagy a szakmai gyakorlat hiánya miatt nem tud elhelyezkedni. Az *önhiba* a konkrét eset összes körülményét vizsgálva akkor állapítható meg, ha a tartásra szoruló házastárs nem tesz meg minden tőle elvárható létfenntartásának biztosítása érdekében. Általában nem áll fenn önhiba a gyermekek gondozására igénybe vett gyed, gyed, gyet időtartama alatt, a munkaképességre kiható betegség vagy az előrehaladott életkor miatti rászorultság eseteiben. A rászorultság megállapításánál különös súllyal veendő figyelembe a tartást igénylő vagyoni helyzete. (2) Az *érdemtelenség* olyan magatartást jelent, akár a házasság fennállása alatt akár azt követően, amely súlyosan sérti a házasság erkölcsi alapját, feldúlja a házasságot, annak felbontására is közrehat (pl. súlyos bűncselekmény elkövetése, tettlegesség, súlyos hűtlenség, felelőtlen, kicsapongó életmód), melynek következtében a házastárs tartásra kötelezése – a társadalmi közfelfogást is figyelembe véve – súlyosan méltánytalan lenne. Az érdemtelenség megállapításához nem csupán az elszigetelt magatartást, hanem a házasság egészét, továbbá a házastársa érdemtelenségére hivatkozó fél saját magatartását is figyelembe kell venni. (3) Végül a tartási képesség vizsgálatánál fontos szempont, hogy a tartásra való jog sorrendjében a saját létfenntartás és a gyermek tartása a házastárs tartását megelőzi. Ezek szerint nem köteles (és nem kötelezhető) tartásra az, aki a tartással saját vagy tartásra szoruló gyermekei létfenntartását veszélyeztetné, illetőleg tartásra csak oly mértékben köteles, hogy saját (gyermekei) létfenntartását ne veszélyeztesse. A tartási kötelezettség (és annak mértéke) megállapításához a kötelezett életkörülményeinek (életszínvonalának), továbbá jövedelmének és más hasznosítható vagyonának teljes feltárása (és megfelelő értékelése) szükséges.

A tartásra való jog megszűnik, ha az arra jogosult újból házasságot köt, vagy a tartásra magatartása miatt utóbb érdemtelenné válik, továbbá, ha a jogosult a további tartásra nem szorul már rá. Utóbbi esetben a tartásra való jog újból feléled, ha a jogosult a tartásra ismét rászorul.

A házastárs köteles a *különélő* és önhibáján kívül rászoruló házastársát – ha arra nem érdemtelen – különvagyonából is eltartani, amennyiben házastársa megélhetésének költségeit a közös vagyonból nem lehet fedezni, feltéve, hogy e tartás nem veszélyezteti a kötelezett saját, tartásra jogosult gyermekeinek tartását.

Következő cikkemben a rokонтartás családi jogi szabályival zárom első cikksorozatomat.

Pomáz, 2007. augusztus 22.

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz
drwertan@wertan.hu - www.wertan.hu
Tel: 323-874; 30/6196-496